

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEM ARCHIEF AAN DE BURCHTGRACHT TE ANTWERPEN

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 66o

Rapport opgemaakt door: Sebastiaan Goovaerts

Kontichsesteenweg 38

B-2630 Aartselaar

februari 2018

Dossiernr. 23575

OE: 2018B261

Aartselaar

COLOFON

Titel

Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Burchtgracht te Antwerpen

Auteur

Sebastiaan Goovaerts

Projectnummer

- 23575 (intern)
- 2018B261 (Agentschap Onroerend Erfgoed)

Plaats en Datum

Aartselaar, februari '18

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 660

ISSN 2406-3940

RAPPORTFICHE

Template

Versies		
Versie	Datum	Status
V0	20/02/2018	Interne draft
V1	26/02/2018	Externe draft
V2	27/02/2018	Definitieve versie

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Anouk Van der Kelen
Business Unit Manager	Toon Moeskops
Kwaliteitscontrole	Anouk Van der Kelen
Director	Patrick Hambach

Inhoudstafel

Deel 2 Programma van maatregelen	5
1 Inleiding	5
2 Gemotiveerd advies	6
2.1 Interpretatie en datering.....	6
2.2 Inschatting potentieel tot kennisvermeerdering	6
3 Kwaliteitscontrole en ondertekening.....	8

DEEL 2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1 INLEIDING

Deze nota werd opgesteld naar aanleiding van de geplande werken aan de Burchtgracht 9-11-13-15 te Antwerpen. Dit terrein is momenteel verhard, onbebouwd en in gebruik als parkeerterrein. Tot 1994 was dit gebied bebouwd met vier onderkelderde woonhuizen. De initiatiefnemer wenst een nieuwbouw op te richten op het terrein die gefundeerd wordt door middel van paalfunderingen. Hiernaast zijn een septische put en een regenwaterreservoir de enige geplande bodemverstoringen.

Het bodemtype van het onderzoeksgebied kon niet gekarteerd worden vanwege de extensieve antropogene verstoring, maar het sluit vermoedelijk aan bij de vochtige zandgronden die in de omgeving gevonden kunnen worden.

Het onderzoeksgebied is gedeeltelijk gelegen in de beschermde archeologische zone Burchtsite. Deze site is belangrijk op lokaal en internationaal niveau omdat het de vroegste zone is van waaruit de stad Antwerpen uit gegroeid is.

Vanwege de minimale bodemverstoringen gepland bij de nieuwe werken en de historische bodemverstoring door de vroegere kelders wordt, ondanks het hoge archeologische potentieel van de omgeving, de kans op wetenschappelijke kennisvermeerdering als zeer laag tot nihil ingeschat. Er wordt dan ook geen verder onderzoek geadviseerd.

2 GEMOTIVEERD ADVIES

2.1 INTERPRETATIE EN DATERING

Op basis van landschappelijke, archeologisch en historische gegevens kan een inschatting gemaakt worden van de aard en ouderdom van eventuele archeologische vindplaatsen ter hoogte van het studiegebied.

De gegevens voor deze analyse werden gehaald uit bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten in combinatie met de plannen geleverd door de initiatiefnemer. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek; in situ bewaring of vrijgave van het terrein.

Landschappelijke gegevens

Het studiegebied is gesitueerd op de hoek van de Burchtgracht en de Peterseliestraat, te midden van het historische stadscentrum van Antwerpen. De landschappelijke gegevens toonden aan dat het onderzoeksgebied sterk beïnvloedt is geweest door menselijke ingrepen. Het originele bodemtype kon niet gekarteerd worden, maar sluit waarschijnlijk aan bij de natte zandbodems die in de omgeving van het onderzoeksgebied aangetroffen werden.

De quartaire geologische kaart geeft een aanvulling van Holoceen primariën zandig facies en diachroon herwerkte tertiaire afzettingen weer.

De tertiairgeologische kaart toont aan dat het onderzoeksgebied zich bevindt ter hoogte van de Formatie van Berchem, en meer bepaald boven de overgang van het Lid van Antwerpen naar de formatie van Kattendijk

De formatie van Berchem bestaat uit fijne donkergroene tot zwarte zeer glauconietrijke zanden van mariene afkomst die werden afgezet 21 tot 11 miljoen jaar geleden.

Archeologische gegevens

Het onderzoeksgebied is gedeeltelijk gelegen in de beschermde archeologische zone Burchtzone. Deze zone behoort tot een van de oudst gekende en best bewaarde archeologische delen van Antwerpen.

De bewering dat deze zone gekenmerkt wordt door een zéér goed bewaarde en complexe gelaagdheid met informatie die betrekking heeft op de Romeinse periode van Antwerpen, de vroegmiddeleeuwse periode, de 9de- en 10de-eeuwse handelsstad, de aanleg van de eerste versterking rond deze stad, de vorming van de eigenlijke burchtzone én de verdere materiële evolutie van deze plaats tot op heden, wordt bevestigd door de talrijke archeologische vondsten die de site reeds blootgaf.

2.2 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

Het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied is zeer hoog vanwege zijn gedeeltelijke ligging in de beschermde archeologisch zone van de Burchtsite. Vanwege de aard van de vooropgestelde werken is de kans op wetenschappelijke kennisvermeerdering echter zeer laag tot nihil.

Zo is het totaal oppervlakte van het perceel slechts 82m² en wordt het gebouw gefundeerd met behulp van een paalfunderingen die slechts voor een beperkte en lokale bodemverstoring zorgen.

Ook de aanleg van de septische put en het regenwaterreservoir gaan gepaard met zo'n kleine bodemverstoring dat deze slechts voor twee zeer kleine kijkvensters zouden zorgen.

Bovendien was het perceel tot 1994 bebouwd met vier onderkelderde woonhuizen waardoor de ondergrond reeds verstoord is.

Op basis van deze argumenten wordt er aldus geen verder archeologische onderzoek aanbevolen. Er moet aldus ook geen programma van maatregelen worden opgesteld.

3 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	Director		27 februari 2018
Toon Moeskops	Business Unit Manager		27 februari 2018
Jan Coenaerts	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		27 februari 2018
Anouk Van Der Kelen	Archeoloog/ Kwaliteitsverantwoordelijke		27 februari 2018